

Dotazujte se Hospodina a budete žít! (Ámos)

Texty na tento týden

Am 5,14.15.23.24; 7,10–17; 8,11.12; 9,11–15; Iz 5,20; Oz 6,6; Mt 9,13; Ž 51,19

Základní verš

**„Hleďte dobro a ne zlo a budete žít, a tak Hospodin, Bůh zástupů, bude s vámi, jak říkáte.“
(Am 5,14)**

Hlavní myšlenka

Ámos ve svém poselství zdůrazňuje, že pokud budeme hledat Hospodina, budeme žít.

„Kdyby byli Izraelci zůstali Bohu věrní, mohl Bůh uskutečnit svůj záměr, poctit je a povýšit. Kdyby byli poslušní, byl by je vyvýšil ‚nade všechny pronárody, které učinil‘, byli by mu ‚chválou, věhlasem a okrasou‘ (Dt 26,19). Mojžíš řekl: ‚Všechny národy země budou vidět, že se nazýváš Hospodinovým jménem, a budou se tě bát.‘ ‚Když uslyší všechna tato nařízení, řeknou: Jak moudrý a rozumný lid je tento veliký národ!‘ (Dt 28,10; 4,6) Izraelci však nebyli Bohu věrní a jeho plán se tak naplňoval za neustálého protivenství a pokořování.“ (TV 15.16; DA 28)

Tento týden budeme pokračovat ve studiu knihy Ámos. Prorok v ní představuje Hospodinovo naléhání na svůj lid, aby odložil hříchy a vrátil se k němu, k jedinému pravému zdroji života. Koneckonců všichni máme pouze jednu ze dvou možností – život, nebo smrt. Žádná střední cesta neexistuje. Ámos nám podrobně odhaluje příkré rozdíly mezi těmito dvěma volbami.

Mějte v nenávisti zlo a milujte dobro

¹⁴Hleďte dobro a ne zlo a budete žít, a tak Hospodin, Bůh zástupů, bude s vámi, jak říkáte.

¹⁵Mějte v nenávisti zlo a milujte dobro, uplatňujte v bráně právo! Snad se Hospodin, Bůh zástupů, smiluje nad pozůstatkem lidu Josefova. (Am 5,14.15)

Běda těm, kdo říkají zlu dobro a dobru zlo, kdo vydávají tmu za světlo a světlo za tmu, kdo vydávají hořké za sladké a sladké za hořké! (Iz 5,20)

Osobní studium

Situace v Izraeli se velmi zhoršila; všude vládla korupce, útlak a hřích. Národ dospěl do bodu, kdy bylo v sázce jeho samotné přežití. Proto Ámos složil žalozpěv, v němž nařikal nad blížící se smrtí Izraele (Am 5,1–15). V prorockých knihách se často nedělá rozdíl mezi prorokovým slovem a slovem Hospodina. Ámosův žalozpěv je tedy zároveň Božím žalozpěvem nad Izraelem.

Cílem pohřební písně v Am 5,1–15 bylo otrást lidmi, aby si uvědomili, jaká je realita. Budou-li setrvávat ve svých hříších, zcela jistě zemřou. Pokud naopak zavrhnou zlo a vrátí se k Bohu, budou žít.

Ámos nevyzývá národ pouze k tomu, aby přestal vyhledávat zlo. Vybízí jej, aby měl zlo v nenávisti a miloval dobro. Příkazy se v této části kapitoly stupňují. Slovesa „milovat“ a „nenávidět“ se v Bibli často vztahují k rozhodnutím a činům, a ne pouze k pocitům a postojům. Změna v postojích lidí povede i ke změně jejich činů.

Přečti si text v Iz 5,20. Jaké varování se zde v této souvislosti nachází?

„Všichni, kdo se v této těžké době budou chtít řídit hlasem svého svědomí a směle sloužit Bohu, musí být odvážní, houževnatí a musí znát Boha a jeho slovo. Ti, kdo budou Bohu věrní, budou totiž pronásledováni, jejich pohnutky budou zpochybňovány, jejich nejlepší snahy překrucovány a jejich jména očerňována. Satan se bude ze všech svých sil snažit lidi oklamat, ovlivnit jejich myšlení a zatemnit jim rozum, aby zlo vypadalo jako dobro a dobro jako zlo.“ (PNL 247.248; AA 431)

Aplikace

Jak se můžeš naučit milovat dobro a nenávidět zlo, když jsou mnozí oklamáni a říkají zlu dobro a dobru zlo? Co je tvou jedinou ochranou proti tomuto klamu?

Náboženství ze zvyku

²³Pryč ode mne s halasem tvých písní, tvé brnkání na harfy už nechci slyšet. ²⁴At' se valí právo jako vody, spravedlnost jak proudící potok. (Am 5,23.24)

Chci milosrdenství, ne obět, poznání Boha je nad zápaly. (Oz 6,6)

Jděte a učte se, co to je: „Milosrdenství chci, a ne obět.“ Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky. (Mt 9,13)

Zkroušený duch, to je obět Bohu. Srdcem zkroušeným a zdeptaným ty, Bože, nepohrdáš! (Ž 51,19)

Osobní studium

Co můžeš vysledovat z úvodních veršů? Jak můžeš principy z těchto veršů uplatnit ve svém duchovním životě? Jak je můžeme uplatnit v našich sborech?

Kniha Ámos se více než ostatní biblické knihy soustředí na nespravedlnost, krutost a nelidskost. Odhaluje nám i Boží pohled na takové jednání. Ámos přináší poselství, že Bůh pohrdá prázdnými obřady a mrtvým formalizmem, a vybízí k reformě. Hospodina netěší povrchní a prázdné formy uctívání ze strany těch, kteří zároveň utiskují druhé kvůli osobnímu zisku. Tito lidé svými životy odhalují, že jim zcela uniklo, co to znamená být následovníkem Hospodina a že vůbec nechápu hlubší význam Božího zákona.

Ámos připomíná izraelskému národu, že Bůh odmítá jejich náboženské obřady, protože nevyvěrají ze života víry. V Am 5,14 je napsáno: „Hleďte dobro a budete žít, a tak Hospodin, Bůh zástupů, bude s vámi.“ Hledání Boží vůle je dáno v Am 5,5.6 do protikladu k putování do slavných náboženských středisek v Bét-elu, Gilgálu a Beer-šebě, tři měst, která i se svými svatyněmi směřovala k záhubě.

To, co Bůh skutečně chce, je právo a spravedlnost. Příkaz „dotazujte se Hospodina“ (Am 5,6) je obdobou příkazu „hleďte dobro“ (Am 5,14). Hospodin vyzval „pozůstatek lidu Josefova“ (Am 5,15), aby se distancoval od hanebných praktik a náboženského formalizmu a místo toho nechal právo proudit jako řeku a spravedlnost jako nevysychající potok. Zatímco právo se týká ustanovení toho, co je před Bohem správné, spravedlnost označuje kvalitu života ve vztahu k Bohu a k druhým lidem ve společenství. Obraz, který Ámos zachycuje, ukazuje věřící lidi, jejichž náboženství se zvrhlo do prázdných forem a obřadů a jejichž srdce neprošlo změnou, která musí provázet opravdovou víru. (Viz Dt 10,16.)

Aplikace

Hrozí ti nebezpečí náboženského formalizmu? V jaké oblasti? Jak se projevuje? Jak se můžeš tomuto nebezpečí a pasti vyhnout? Co je prevencí tohoto stavu?

Povolání k prorokování

¹⁰Bételský kněz Amasjáš poslal izraelskému králi Jarobeámovi zprávu: „Spikl se proti tobě Ámos přímo v izraelském domě. Není možné, aby země snášela všechna jeho slova. ¹¹Ámos totiž říká: Jarobeám zemře mečem a Izrael bude zcela jistě přesídlen ze své země.“ ¹²Pak řekl Amasjáš Ámosovi: „Seber se, vidoucí, a prchej do judské země! Tam chleba jez a tam si prorokuj! ¹³A nikdy už neprorokuj v Bét-elu, neboť je to svatyně králova, královský dům.“ ¹⁴Ámos Amasjášovi odpověděl: „Nebyl jsem prorok ani prorocký žák, zabýval jsem se dobyt看em a sykomorami. ¹⁵Hospodin mě vzal od ovcí, Hospodin mi rozkázal: ‚Jdi a prorokuj Izraeli, mému lidu!‘ ¹⁶Slyš tedy slovo Hospodinovo. Ty říkáš: ‚Neprorokuj proti Izraeli, nevynášej věštbu proti Izákovu domu!‘ ¹⁷Proto Hospodin praví toto: ‚Tvoje žena bude v městě provozovat smilství, tvoji synové a dcery padnou mečem, tvá půda bude rozměřena provazcem a ty zemřeš v zemi nečisté.‘ Izrael bude zcela jistě přesídlen ze své země.“ (Am 7,10–17)

Osobní studium

Ámos bydlel v judské Tekóji, ale Bůh ho poslal prorokovat do Izraele. Odešel tedy do severního království a kázal s takovou mocí, že nebylo možné, „aby země snášela všechna jeho slova“ (Am 7,10). Mnozí Izraelci se na Ámose určitě dívali podezíravě a odmítali ho přijmout jako Božího posla. Navzdory tomuto zavržení však věrně konal svou prorockou službu.

K těm, komu se nelíbilo Ámosovo kázání, patřil i bételský kněz Amasjáš, který obvinil Ámose ze spiknutí proti izraelskému králi. Bét-el byl jednou ze dvou královských svatyní, které se žel staly středisky odpadlické bohoslužby. Ámos veřejně předpověděl, že pokud Izrael nebude činit pokání, jeho král zemře mečem a lid bude odveden do zajetí. Amasjáš nařídil Ámosovi, aby se vrátil do judského království, kde se budou jeho poselství proti Izraeli těšit větší oblibě.

Svou odpovědí Ámos kněze ujistil, že jeho prorocké povolání pochází od Boha. Prohlásil, že není „profesionálním“ prorokem, kterého si lze najmout na bohoslužby. Ámos se distancoval od proroků, kteří prorokovali ze ziskových důvodů.

Pravdomluvnost v žádném případě nezaručuje přijetí, protože pravda může být občas nepohodlná. A pokud překáží těm, kdo jsou u moci, může vyvolat vážný odpor. Boží povolání přimělo Ámose, aby kázal proti hříchům krále a šlechty ze severního království tak otevřeně a směle, že byl obviněn z velezrady.

Aplikace

Jaký zaujímáš postoj, když ti někdo sdělí, že tvé skutky a/nebo tvůj životní styl jsou hříšné a přivolávají jimi na sebe trest? Co vypovídá naše reakce o nás samotných a možná i o tom, že potřebujeme změnit své srdce a postoje?

Hlad po Božím slově

¹¹Hle, přicházejí dny, je výrok Panovníka Hospodina, kdy pošlu na zemi hlad, ne hlad po chlebu ani žížeň po vodě, nýbrž po slyšení slov Hospodinových. ¹²Budou vrátit od moře k moři a ze severu na východ; budou pobíhat a hledat slovo Hospodinovo, ale nenajdou. (Am 8,11.12)

Osobní studium

V knize Ámos v 8. kapitole prorok popisuje ničivé dopady Božího soudu na zatvrzelý Izrael. Bůh potrestá lid za jejich hříchy tím, že sešle na zemi hlad. Ve verších 11 a 12 prorok hovoří o hladu a žízni po Božím slově. Tragédie, která převýší všechny ostatní, je hlad po Božím slově, když Bůh mlčí.

Když obyvatelé Izraele prožívali nesnáze, obraceli se k Hospodinu, prosili ho o prorocké slovo a doufali, že je povede. Tentokrát však bude Boží odpověď spočívat v mlčení. Součástí Hospodinova soudu nad jeho lidem bude odnětí Božího slova, které k nim přicházelo skrze proroky.

Ámos varuje Boží lid, že pokud bude setrvávat v neposlušnosti, přijde doba, kdy bude dychtit po poselství od Hospodina, ale bude příliš pozdě na to, aby se obrátili k Božímu slovu a doufali, že uniknou soudu. Bude to důsledek vytrvalého odmítání poselství, které dal Bůh Izraeli skrze Ámose. Stejně jako Saul před svou poslední bitvou (1S 28,6) si lid jednoho dne uvědomí, jak velmi potřebuje Boží slovo.

Všichni obyvatelé potom budou zoufale hledat Boží slovo – totéž slovo, které se za prorokova života rozhodli ignorovat. Nejvíce tím budou trpět mladí lidé. Zatímco předchozí generace slyšely Boží slovo a zavrhly je, mládež nikdy neměla příležitost vyslechnout si prorokovo poselství a varování.

Co říkají následující texty o důsledcích Božího mlčení? 1S 14,37; Ž 74,9; Př 1,28; Pl 2,9; Oz 5,6; Mi 3,5–7.

Aplikace

Jakými způsoby můžeš umlčet Boží hlas ve svém životě? Jakkoli děsivá je tato myšlenka, zabývej se jejími důsledky. Jak můžeš zajistit, že se ti to nikdy nestane?

Obnova

¹¹V onen den postavím padající Davidův stánek a jeho trhliny zazdím, opravím, co na něm pobořeno, a zbuduji jej jako za dnů dávných. ¹²Podrobí si pozůstatek lidu edómského a všech pronarodů; i budou nazývány mým jménem, je výrok Hospodina, který toto činí. ¹³Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy půjde oráč hned za žencem a ten, kdo šlape hrozny, hned za rozséváčem. Z hor bude kanout mladé víno a všechny pahorky budou oplývat vládhou. ¹⁴Úděl Izraele, svého lidu, změním, oni znovu vybudují zpustošená města a osídlí je, vysadí vinice a budou z nich pít víno, založí zahrady a budou z nich jíst ovoce. ¹⁵Zasadím je do jejich půdy a již nikdy nebudou vykořeneňeni ze své země, kterou jsem jim dal, praví Hospodin, tvůj Bůh. (Am 9,11–15)

Osobní studium

Prorok se v 9. kapitole své knihy obrací od temného obrazu hříšnosti národa a z ní vyplývajících soudů k zaslíbením budoucí obnovy (Am 9,11–15). Den Hospodinův, který byl předtím popsán jako den trestu (Am 5,18), se nyní stává dnem spásy, protože posledním Božím slovem k jeho lidu je spása, nikoli trest. Avšak spása přijde až po trestu, nikoli místo něj.

Navzdory veškeré sklíčenosti a soudům Ámos přece jen uzavírá svou knihu poselstvím o naději. Davidovo království bude nakonec obnoveno a sjednoceno pod jedním vládcem. I jiné národy za hranicemi Izraele budou vyzývat Boží jméno a společně s Izraelem se budou těšit z Božích požehnání. Závěr knihy se nese v tomto šťastném a nadějném duchu.

Bibličtí proroci nepřinášeli poselství, že Bůh trestá jenom pro samotný trest. Téměř za všemi varováními se skrývá pozvání k vykoupení. Přestože lidu bezprostředně hrozilo vyhnanství, Hospodin ho povzbuzuje zaslíbením obnovy země. Ti, na které dopadne soud, uvidí, jak Bůh jedná v zájmu jejich záchrany a obnovy.

Co je konečným naplněním Ámosových zaslíbení o obnově Božího lidu? (L 1,32.33; Sk 15,13–18)

Mnozí židovští učitelé považovali text v Am 9,11 za zaslíbení o Mesiáši, které obdržel Abraham, o němž byl opětovně ujštěn David a jež v náznacích nacházíme v celém Starém zákoně. Nový král z Davidova rodu bude vládnout nad mnoha národy, čímž se naplní Boží zaslíbení dané Abrahamovi (Gn 12,1–3). Mesiáš bude vládnout dokonce i takovým nepřítelem, jako byl Edóm. Obnovené trosky Božího lidu už nikdy nebudou zničeny.

Příchodem Ježíše Krista, syna Davidova (Mt 1,1), Bůh splnil svůj velkorysý slib. Jakub na jeruzalémském jednání církve citoval text z Ámose (Sk 15,16), aby ukázal, že dveře spasení jsou otevřené i pro pohany. Bůh nabízí spásu jak Židům, tak pohanům v zaslíbeném Mesiáši, potomkovi jak Abrahama, tak Davida.

Aplikace

Ke konečnému naplnění těchto zaslíbení, určených pro každého, kdo je přijme, dojde teprve při druhém příchodu Ježíše Krista. Jak můžeš udržovat tuto naději stále živou, aby nevyhasla uprostřed každodenního shonu?

Podněty k zamyšlení

„Nezáleží na tom, kolik světla jsme přijali, ale jak je využíváme. Pohané, kteří žijí tak spravedlivě, jak jen jim to jejich poznání dobrého a zlého dovoluje, jsou na tom lépe než ti, kdo poznali světlo, hlásí se k Bohu, ale podle světla nejednají a to, co vyznávají, svým životem popírají.“ (TV 148; DA 239)

Otázky k rozhovoru

1. *Společně diskutujte o odpovědích na otázku uvedenou v oddílu na neděli, která se týká toho, jak se můžeme učit nenávidět zlo a milovat dobro, a také se zabývá nebezpečím, že budeme říkat zlu dobro a dobru zlo. Proč toto nebezpečí hrozí převážně v dobách, kdy kultura a společnost začnou měnit své hodnoty a přijímat určité způsoby chování, určitý životní styl a postoje, které Bible jasně odsuzuje? Jako jednotlivci, a dokonce ani jako celek v podobě církve, nejsme odolní vůči společenským trendům, jimiž jsme obklopeni. Anebo snad ano? Diskutujte o změnách, k nimž v průběhu let došlo v naší kultuře a společnosti. Například o jakých věcech, které byly kdysi považovány za neslušné či tabu, se nyní otevřeně hovoří, dělají se, a dokonce se považují za dobré nebo se přinejmenším nepokládají za špatné? Jaký dopad měly tyto změny na postoje církve? Co můžeme udělat, abychom zajistili, že jako jednotlivci a církve nepadneme do nebezpečné léčky a nebudeme nazývat zlo dobrem? A zároveň – jaké kulturní změny k dobrému ovlivnily církev pozitivně, tedy způsobem, který věrněji odráží zásady lásky a přijetí zjevené v Ježíšově životě?*
2. *Zabývejte se hlouběji myšlenkou „hladu“ po Božím slově. Jak k němu může dojít? Ukrývá Bůh záměrně pravdu před lidmi, nebo začnou být lidé kvůli svým postojům zcela nepřístupní vůči Božímu slovu? Nebo může dojít k obojímu? Anebo tkví příčina v něčem úplně jiném? Diskutujte o tom.*
3. *Nehrozí nám jako adventistům sedmého dne – když jsme obdrželi tak velké světlo – že si budeme myslet, že pouhá znalost úžasných pravd, jež nám byly svěřeny, je vše, co potřebujeme? Jaký dopad by mělo mít naše poselství na způsob našeho života a na naše jednání s druhými, a to nejen v církvi, ale i ve společnosti? Jinými slovy, jak můžeme uplatňovat ve svém životě pravdy, které nám byly svěřeny? Proč je tak důležité, abychom to dělali?*